

कोकण ग्रामीण पर्यटन विकास कार्यक्रम
विकास आराखडा
आराखडयातील कामांना मंजुरी
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कोवियो २०१३/प्र.क्र.७१/योजना-९ .
बांधकाम भवन, २५ मर्झबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००९
तारीख: २ नोव्हेंबर, २०१३.

वाचा :-

ग्राम विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: कोवियो २०१३/प्र.क्र.७१/योजना-९, दिनांक २६ ऑगस्ट, २०१३.

प्रस्तावना :-

१. भारताचा पश्चिम किनारा आणि किनाऱ्याला समांतर असलेली सहयाद्री पर्वतरांग यांच्या मध्ये असलेला कोकण प्रदेश हा अपार निसर्ग सौंदर्याने नटलेला आहे. कोकण प्रदेश हा निसर्गाचा वरदहस्त लाभलेला प्रदेश असून तेथे सहयाद्रीपासून समुद्रापर्यंत निसर्गाने भरभरून सौंदर्य दिलेले आहे. सहयाद्रीची जंगले, अभयारण्ये, नदया, धबधबे, नितांत सुंदर बँकवॉटर्स, रुपेरी समुद्र किनारे, आंबाकाजू, नारळ, पोफळीच्या बागा, पुरातन मंदिरे, किल्ले, दुर्ग, हजारो वर्षांपूर्वीची संस्कृति, लोककला या सर्व गोष्टी कोकण परिसरात उपलब्ध आहेत. पावसाळा असो वा उन्हाळा असो कोणत्याही ऋतुत निसर्गाने मुक्त हस्ताने या प्रदेशावर बरसात केलेली आहे. निसर्गाचा आनंद लुटण्यासाठी हजारो पर्यटक कोकणातील विविध ठिकाणास भेट देतात. त्यांच्या भेटीमुळे स्थानिकांना रोजगाराची संधी उपलब्ध होवून त्यांचे जीवनमान उंचावण्यास मदत होते. तथापि, कोकणातील अनेक ठिकाणी पर्यटनाला वाव असूनही त्यास पोषक सुविधांच्या अभावामुळे पाहिजे त्याप्रमाणात पर्यटक भेट देत नाहीत. म्हणून पर्यटनाचा वाव असलेल्या ठिकाणी आवश्यक त्या पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्याचा शासनाचा मनोदय असून यामुळे तेथील भुमिपुत्रांना त्यांच्या गावात स्वयंरोजगाराची संधी उपलब्ध होईल. यासाठी कोकणातील विविध ठिकाणांची निवड, आवश्यक त्या सुविधांचे स्वरूप इ. बाबी निश्चित करण्यासाठी संदर्भाधीन दिनांक २६.८.२०१३ च्या शासन निर्णयाद्वारे शासनाने नियामक मंडळ व कार्यकारिणी समिती स्थापन केली आहे. संदर्भाधीन शासन निर्णयाद्वारे स्थापन करण्यात आलेल्या कार्यकारिणी समितीने ग्रामीण पर्यटन विकास कार्यक्रमासाठी कृती आराखडा तयार करावयाचा होता. त्यानुसार संबंधित समितीने कृती आराखडा तयार करून सादर केलेला आहे. सदर कृती आराखडा लक्षात घेवून खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे :-

शासन निर्णय :-

२. कोकणात ग्रामीण पर्यटनास चालना देण्यासाठी कोकण पर्यटन विकास कार्यक्रमास शासन मंजुरी देत आहे. सन २०१३-२०१४ या आर्थिक वर्षात ठाणे, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग या जिल्ह्यातील निवडक गावे व समुद्रकिनारे, कोकणातील दोन स्मारकांचा परिसर पर्यटनाच्या दृष्टीने विकसित

करण्यास तसेच या भागात पर्यटनास पोषक इतर सुविधा निर्माण करण्यासाठी एकूण रुपये ५०.०० कोटी रुपयांचा आराखडा निश्चित करण्यात आलेला आहे. संदर्भाधिन शासन निर्णयाद्वारे स्थापित करण्यात आलेल्या कार्यकारिणी समितीने नमूद केल्यानुसार आराखडयातील मुख्य बाबी याचा तपशील सोबतच्या सहपत्रामध्ये दर्शविण्यात आलेला आहे. आराखडयातील प्रत्येक प्रकारच्या कामाचे स्वरूप, मापदंड, तपशील, प्राधान्यक्रम इ. बाबी निश्चित करून नियामक मंडळाची मान्यता घेणे तसेच हाती घेण्यात आलेल्या कामांवर नियमितपणे देखरेख ठेवून त्याची अंमलबजावणी करून घेण्याची जबाबदारी कार्यकारिणी समितीची असेल.

३. आराखडयातील रुपये ५.०० कोटीच्या मर्यादेपर्यंतच्या कामांना प्रशासकीय मान्यता देण्याचे अधिकार संबंधित जिल्हयाच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना देण्यात येत आहेत. त्यावरील रकमेच्या किंमतीचे प्रस्तावांना प्रशासकीय मान्यता विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग हे देतील. या कामांच्या स्वरूपानुसार तांत्रिक मान्यता सक्षम अधिका-यांमार्फत देण्यात येईल. मान्यता दिलेल्या सर्व कामांची अंमलबजावणी व अनुषंगिक बाबींबाबत सर्व प्रकारची कार्यवाही करण्याची जबाबदारी प्रशासकीय मान्यता देणा-या उपरोक्त प्राधिका-यांची राहील. तसेच हाती घेण्यात आलेली कामे उपलब्ध निधीच्या मर्यादेत पूर्ण होतील हे संबंधित प्राधिकारी यांनी पहावे.

४. प्रशासकीय मान्यता व तांत्रिक मान्यतेची कागदपत्रे शासनास सादर केल्यावर संबंधित यंत्रणेला कामाची प्रगती व निधी उपलब्धतेनुसार शासन स्तरावरुन निधीचे वाटप करण्यात येईल.

५. कोकण ग्रामीण पर्यटन विकास कार्यक्रमांतर्गत वरीलप्रमाणे हाती घेतलेल्या कामांच्या प्रगतीचा आढावा कार्यकारिणी समितीने दर तीन महिन्यांनी घेवून त्याचा अहवाल शासनास सादर करावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३११०६१२१३४४२४२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सुषमा कांबळी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री,
२. मा.उप मुख्यमंत्री, (वित्त व नियोजन)
३. मा.मंत्री (ग्राम विकास)
४. मा.मंत्री (पर्यटन)

५. मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता)
६. मा.मंत्री (जलसंपदा)
७. मा.पालकमंत्री, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदूर्ग.
८. मा.राज्यमंत्री (ग्राम विकास)
९. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य,
१०. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र -१, मुंबई,
११. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग,
१२. जिल्हाधिकारी, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१४. अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१५. कार्यकारी अभियंता, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१६. जिल्हा कोषागार अधिकारी, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१७. मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१८. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, ठाणे/रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदूर्ग
१९. सर्व मंत्रालयीन विभाग
२०. निवड नस्ती, का-१४४४.

(शासन निर्णय क्रमांक- कोवियो २०१३/प्र.क्र.७१/योजना-९ दिनांक २/११/२०१३ चे सहपत्र)

अ.क्र.	कामाचे स्वरूप
अ	<p>ग्राम पर्यटन विकसित करण्याकरिता संबंधित गावामध्ये करावयाची मुलभूत सोयी सुविधा</p> <p>१. गावाचे प्रवेशद्वार संरक्षण भिंत बांधणे.</p> <p>२. स्वागतकक्ष</p> <p>३. तुळशी वृंदावन</p> <p>४. परिषद सभागृह (कॉन्फरन्स हॉल)</p> <p>५. महत्त्वाच्या व्यक्तीं / पाहुणे यांचेकरिता विशेष कक्ष</p> <p>६. प्रसाधन गृह</p> <p>७. कार्यालयाकरिता खोली.</p> <p>८. पारंपारिक साहित्य विक्रीकरिता दुकान/ गाळा.</p> <p>९. अंतर्गत सोयी सुविधा व सजावटीसह सुसज्ज कुटीर</p> <p>१०. विविध खेळांकरिता जागा</p> <p>११. पारंपारिक कला/ साहित्य यांचे प्रदर्शनाकरिता क्षेत्र.</p>
ब	स्मारक परिसर विकसित करणे
क	पर्यटन कार्यक्रमाकरिता प्रशिक्षण केंद्र उभारणे
ड	<p>कोकणातील निवडक समुद्रकिनाऱ्यावर पर्यटनाकरिता पोषक सुविधा विकसित करणे.</p> <p>१. स्विमिंग झोन</p> <p>२. वाहनतळ</p> <p>३. स्वागतकक्ष</p> <p>४. सभागृह</p> <p>५. महत्त्वाच्या व्यक्तीं / पाहुणे यांचेकरिता विशेष कक्ष</p> <p>६. कार्यालयाकरिता खोली</p> <p>७. मोमेन्टो</p> <p>८. उपहारगृह</p> <p>९. समुद्रकिनाऱ्यावरील खेळांकरिता जागा (Area for Beach Sports)</p> <p>१०. खुले नाट्यगृह (Open Air Amphitheatre)</p> <p>११. सुर्यस्नानासाठी आवश्यक त्या खुर्च्या (Sun Bath Chair)</p> <p>१२. सर्व सोरीयुक्त सार्वजनिक स्वच्छतागडे (महिला व पुरुष यांचेकरिता वेगवेगळे) बांधणे.</p> <p>१३. दुकाने</p> <p>१४. बोटींग क्षेत्र</p> <p>१५. वॉच टॉवर इ.</p> <p>(समुद्रकिनारे पर्यटनाकरिता विकसित करताना पर्यटकांच्या सुरक्षिततेसंदर्भातील पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक टीडीसी २००६/३/प्र.क्र.६/पर्यटन, दिनांक ८ सप्टेंबर, २००६ या मधील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.)</p>